

Erakond Eestimaa Rohelised valimisprogramm

Valmislubaduse täpne sõnastus	Erakonnapoolne lubaduse liigitus	Lubaduse iseloom (K - konkreetne tegevus; K1 - kulu ei kaasne; K2 - juba rahastatud või töösolev, D - dubleeriv, Ü - üldine seisukoht)	Analüüsi alused, mille alusel on hinnatud mõju	Kas analoogset asja juba viiakse ellu ja ettepanek sisuliselt dubleerib seda (kui jah, siis mida)	Lubaduse teostatavus (kas on kooskõlas kehtiva seadusandlusega)	Mõju VS eelarvepositsioonile 2016	Mõju VS eelarvepositsioonile 2017	Mõju VS eelarvepositsioonile 2018	Mõju VS eelarvepositsioonile 2019	Laiem majanduslik mõju (hindadele, tööhõivele)
3. Alandame valimisiga, andes kohalike omavalitsuste valimistel hääletusõiguse 16-aastastele. See on noortele võimalus, mitte kohustus. Vaid nii saame panna noori senisest enam mõtlema indiviidi vastutusele ühiskonnas.	Lahe riik, oma võim ja kodanikuühiskond	K1	Kulusid ei kaasne.		Vajalikud õigusaktide muudatused	0,00	0,00	0,00	0,00	
4. Toetame kodanikuühiskonna arengut. Muudame tulumaksuseadust nii, et maksumaksjad saaks 2% oma tulumaksust suunata oma valitud kodanikuühenduse toetuseks.	Lahe riik, oma võim ja kodanikuühiskond	K1			Vajalikud õigusaktide muudatused	0,00	0,00	0,00	0,00	
5. Muudame erakondade rahastamist: vähendame riigi kulutusi poole võrra, tagades kõigile erakondadele võrdselt väikese büroo ülalpidamise võimaluse ja ülejäänud jagatakse vastavalt valimistel saadud häälte arvule ja makstud liikmemaksudele. Kautsjon kui varanduslik tsensus kaotatakse, valimiskünnist alandatakse.	Lahe riik, oma võim ja kodanikuühiskond	K			Vajalikud õigusaktide muudatused					
6. Kui riigipüha langeb puhkepäevale, antakse järgnev tööpäev vabaks.	Lahe riik, oma võim ja kodanikuühiskond	K1	Kulusid ei kaasne.		Vajalikud õigusaktide muudatused	0,00	0,00	0,00	0,00	
2. Alustame eesti ja võõrkeelte õpet juba lasteaia väga häid tulemusi andva keelekümbeluse metoodika alusel.	Haridus- ja teaduspoliitika	K2		Keelekümbeluse strateegia 2014-2016. Keelekümbeluse programmi juhib Keelekümbelusekeskus, mille eesmärk on parimate praktikate kogumine ja rakendamine. Keelekümbeluse programmiga on liitunud 55 lasteaeda, 36 kooli, ca 7000 keelekümbelajat.		0,00	0,00	0,00	0,00	

Erakond Eestimaa Rohelised valimisprogramm

Valmislubaduse täpne sõnastus	Erakonnapoolne lubaduse liigitus	Lubaduse iseloom (K - konkreetne tegevus; K1 - kulu ei kaasne; K2 - juba rahastatud või töösolev, D - dubleeriv, Ü - üldine seisukoht)	Analüüsi alused, mille alusel on hinnatud mõju	Kas analoogset asja juba viiakse ellu ja ettepanek sisuliselt dubleerib seda (kui jah, siis mida)	Lubaduse teostatavus (kas on kooskõlas kehtiva seadusandlusega)	Mõju VS eelarvepositsioonile 2016	Mõju VS eelarvepositsioonile 2017	Mõju VS eelarvepositsioonile 2018	Mõju VS eelarvepositsioonile 2019	Laiem majanduslik mõju (hindadele, tööhõivele)
3. Parandame kutseõppe taset, viies ellu mitmetes riikides edukaks osutunud töökohapõhise õppe ehk õpipõisi-õppesüsteemi. Ettevõttele tagatakse praktikandi juhendamise motivatsioonipakett.	Haridus- ja teaduspoliitika	K2	Olemasoleva poliitika jätkamine	Sarnaseid tegevusi hakatakse ellu viima EL 2014+ vahenditest, meede "Õppe seostamine tööturu vajadustega", lisaks planeerib SOM meedet, kus toetatakse ettevõtteid, kes pakuvad noorele esimest töökohta ja praktikavõimalust.		0,00	0,00	0,00	0,00	
6. Huviharidus saab hariduse osaks - ja see peab olema tasuta nagu hariduski! Kaotame igasuguse kohustusliku hariduse omandaja kaudse või varjatud maksustamise, vajadusel fikseerides selle kasvõi põhiseaduses. Alustame transpordist ja koolisõõgist - need peavad olema tasuta!	Haridus- ja teaduspoliitika	K	Toiduportsioni hinnanguline maksumus Tallinnas koolis 1,35 eur., 2015 eelarves 20,6 mln eur. Kulu kasv ca 73%.	KOV eelarves koolitransport 20 meur.		-15,00	-15,00	-15,00	-15,00	
8. Õpetaja ameti sotsiaalsed garantiid kirjutame seadusesse. Looime karjäärimudeli, milles on võimalik olla nii õpetaja, õppevahendite looja kui ka teiste õpetajate nõustaja-õpetaja. Seadustame õpetaja ameti loominguks, võimaldades enesetäiendamise seotud puhkust.	Haridus- ja teaduspoliitika	K2		Õpetaja ametikohale kehtivad sotsiaalsed garantiid		0,00	0,00	0,00	0,00	
9. Omistame õpetajakutse huvikoolide juhendajatele ja sporditreeneritele.	Haridus- ja teaduspoliitika	K1	Kutse omistamine ei too tingimata kaasa lisakulu.		Eeldab muudatust Kutseaduses.	0,00	0,00	0,00	0,00	
11. Kaotame tööandja erisoodustusmaksu tasemekoolitusele (kõrg- ja kutseharidus).	Haridus- ja teaduspoliitika	K	Praegu loetakse erisoodustuseks taseme- ja vabaharidusliku koolituse kulude katmine (rida 10)			-0,3	-0,3	-0,3	-0,3	

Erakond Eestimaa Rohelised valimisprogramm

Valmislubaduse täpne sõnastus	Erakonnapoolne lubaduse liigitus	Lubaduse iseloom (K - konkreetne tegevus; K1 - kulu ei kaasne; K2 - juba rahastatud või töösolev, D - dubleeriv, Ü - üldine seisukoht)	Analüüsi alused, mille alusel on hinnatud mõju	Kas analoogset asja juba viiakse ellu ja ettepanek sisuliselt dubleerib seda (kui jah, siis mida)	Lubaduse teostatavus (kas on kooskõlas kehtiva seadusandlusega)	Mõju VS eelarvepositsioonile 2016	Mõju VS eelarvepositsioonile 2017	Mõju VS eelarvepositsioonile 2018	Mõju VS eelarvepositsioonile 2019	Laiem majanduslik mõju (hindadele, tööhõivele)
13. Tagame väljakujunenud ja Eesti jaoks oluliste teadussuundade jätkusuutliku ning kokkulepitud pikaajalistele eesmärkidele vastava riiklik rahastamise. Teadlased ei pea oma palgaraha välja võitlema projektide turul – see on ajupotentsiaali väärkasutus. Teades, et teadlaskaadri kasvatamiseks kulub vähemalt 10 aastat, ei tohi teaduse rahastamises lubada ebastabiilsust. Projektirahad jäägu paljulubavate ideede realiseerimiseks ja uute teadussuundade loomiseks! Ainult nii säilitame Eesti teaduse küllaltki hea taseme. Teaduse rahastamisel keskendume kvaliteedile.	Haridus- ja teaduspoliitika	K	Baasrahastus 9,9 meur. Hinnatud kasvu 10% võrra.			-1,00	-1,00	-1,00	-1,00	
17. Riik võimaldab igal aastal vähemalt 100 Eesti tudengile õppelaenu, mis kataks õppemaksu ja elamiskulud mõnes maailma tippülikoolis riigile olulisel erialal. Laen kustub, kui õppur on õpingute lõpetamisele järgneva kümne aasta jooksul vähemalt viis aastat töötanud Eestis. Vastasel juhul tagastatakse laen koos intressidega.	Haridus- ja teaduspoliitika	K	Õppemaksu ja elamiskulud kattev õppelaen 100-le tudengile. Näit. Research Council rahastus doktoriõppe kohale aastas EL-is kallimas elamispiirkonnas (linnas) ca 18 500 eur 100x18500			-1,90	-1,90	-1,90	-1,90	
18. Riik võimaldab igal aastal sihttoetuse abil kutsuda Eestisse tööle ja õpetama maailmas tunnustatud teadlasi ja õppejõude.	Haridus- ja teaduspoliitika	K2		Välismaalastest teadlaste (sh välisüliõpilaste) kutsumist Eestisse toetatakse EL 2014+ vahenditest "Teaduse ja kõrghariduse rahvusvahelistumine, mobiilsuse ja järelkasvu toetamine", eelarve kokku 57,9 mln EUR		0,00	0,00	0,00	0,00	
1. Teeme nii, et iga pere saaks soovi korral endale elektrit toota! Energiasäästu suunatud raha on tulumaksuvaba.	Majanduspoliitika	K2	Vastav võimalus toota on olemas	Võimalus (vastav regulatsioon) elektrit toota on olemas. Välisvahendite toetused on olnud tulumaksuvabad.		0,00	0,00	0,00	0,00	

Erakond Eestimaa Rohelised valimisprogramm

Valmislubaduse täpne sõnastus	Erakonnapoolne lubaduse liigitus	Lubaduse iseloom (K - konkreetne tegevus; K1 - kulu ei kaasne; K2 - juba rahastatud või töösolev, D - dubleeriv, Ü - üldine seisukoht)	Analüüsi alused, mille alusel on hinnatud mõju	Kas analoogset asja juba viiakse ellu ja ettepanek sisuliselt dubleerib seda (kui jah, siis mida)	Lubaduse teostatavus (kas on kooskõlas kehtiva seadusandlusega)	Mõju VS eelarvepositsioonile 2016	Mõju VS eelarvepositsioonile 2017	Mõju VS eelarvepositsioonile 2018	Mõju VS eelarvepositsioonile 2019	Laiem majanduslik mõju (hindadele, tööhõivele)
2. Kaotame taastuvenergiatasu tarbijate arvetelt ja rakendame "saastaja maksab" põhimõtet.	Majanduspoliitika	K	Taastuvenergia toetus aastas ca 60-70 mln eurot, see kulu lisanduks riigieelarvele. "Saastaja maksab" põhimõte on juba rakendatud keskkonnatasude seaduse, jäätmeseaduse jne alusel. Keskmine kulu aastas ca 65 mln. Elektriturseadus. Keskkonnatasude seadus jäätmeseadus	Taastuvenergia toetus aastas ca 60-70 mln eurot, see kulu lisanduks riigieelarvele. "Saastaja maksab" põhimõte on juba rakendatud keskkonnatasude seaduse, jäätmeseaduse jne alusel.		-65,00	-65,00	-65,00	-65,00	Inflatsiooni vähendav mõju.

Erakond Eestimaa Rohelised valimisprogramm

Valmislubaduse täpne sõnastus	Erakonnapoolne lubaduse liigitus	Lubaduse iseloom (K - konkreetne tegevus; K1 - kulu ei kaasne; K2 - juba rahastatud või töösolev, D - dubleeriv, Ü - üldine seisukoht)	Analüüsi alused, mille alusel on hinnatud mõju	Kas analoogset asja juba viiakse ellu ja ettepanek sisuliselt dubleerib seda (kui jah, siis mida)	Lubaduse teostatavus (kas on kooskõlas kehtiva seadusandlusega)	Mõju VS eelarvepositsioonile 2016	Mõju VS eelarvepositsioonile 2017	Mõju VS eelarvepositsioonile 2018	Mõju VS eelarvepositsioonile 2019	Laiem majanduslik mõju (hindadele, tööhõivele)
4. Toetame üle-Eestilise ühistupanga teket aastaks 2016, mille omanikest kliendid saavad olla kõik kodanikud, millel on lai pangakontorite ning sularahaautomaatide võrk ning mis jätab raha Eestisse.	Majanduspoliitika	K	Ühistupangale kehtivad sisuliselt ükskõik millise tavalise krediitiasutuse asutamisega samad nõuded - esmane algkapitali nõue seaduse järgi 5 miljonit eurot. Lisaks tuleb täita põhimõtteliselt ka kõiki teisi krediitiasutuste seaduse nõudeid. Nende nõuete täitmisega seotud kulu võib ulatuda samuti ca 5 mln euron, sh arvestades ka soovi osutada võimalikult palju teenuseid. Ehk minimaalne summa panga asutamiseks on ca 10 mln eurot. Kui vaadata Eesti väiksemate kodumaiste pankade bilansse, siis BIG-I on see 385 mln eurot ja LHV-I 475 mln eurot. Seega kui soov on rajada väga laia teenuste spektriga ja kõikidesse piirkondadesse teenuseid pakkuvat pank, siis kindlasti on kulutused			-10,00	0,00	0,00	0,00	
5. Toetame hajutatud taastuenergiatootmist.	Majanduspoliitika	K2	Energiamajanduse arengukava 2030. ÜKP rakenduskava 2014-2020.	EL 2014-2020 vahenditest toetatakse taastuenergia edendamist kaugküttes, korterelamutes ja hinkütuste tootmist		0,00	0,00	0,00	0,00	
6. Muudame Elektrituru seadust nii, et tulundusühistud saaksid olla taastuenergia tootjad.	Majanduspoliitika	K2		vastavad tegevused on ette nähtud ühistulise tootmise edendamiseks.		0,00	0,00	0,00	0,00	

Erakond Eestimaa Rohelised valimisprogramm

Valmislubaduse täpne sõnastus	Erakonnapoolne lubaduse liigitus	Lubaduse iseloom (K - konkreetne tegevus; K1 - kulu ei kaasne; K2 - juba rahastatud või töösolev, D - dubleeriv, Ü - üldine seisukoht)	Analüüsi alused, mille alusel on hinnatud mõju	Kas analoogset asja juba viiakse ellu ja ettepanek sisuliselt dubleerib seda (kui jah, siis mida)	Lubaduse teostatavus (kas on kooskõlas kehtiva seadusandlusega)	Mõju VS eelarvepositsioonile 2016	Mõju VS eelarvepositsioonile 2017	Mõju VS eelarvepositsioonile 2018	Mõju VS eelarvepositsioonile 2019	Laiem majanduslik mõju (hindadele, tööhõivele)
12. Toetame targa elektrivõrgu (smart grid) loomist, et tarbija saaks soovi korral muutuda ka energiamüüjaks, kui tema koduvõrguga on seotud sinna laadimiseks ühendatud elektrisõiduk, päikesepaneelid või muud taastuvenergia tootmise/salvestamise seadmed. Suurim tulu tuleb aga otsesest energia kokkuhoiust.	Majanduspoliitika	K2		Mikrotootjal on võimalus energiat võrku müüa. Täiendavad tegevused on kavandamisel Energiamajanduse arengukava 2030 eelnõu kohaselt.		0,00	0,00	0,00	0,00	
13. Toetame suure vedelgaasi terminali rajamist erakapitali ja riigi koostöös ning EL abiga. Me ei nõustu terminali kui meie energiajulgeoleku komponendi ning suurinvesteeringu ärakinkimisega. Näeme vedelgaasi ja kohalikust toormest saadud biogaasi kui tuule- ja päikeseenergia muutlikuse tasakaalustajat. Viime ühistranspordi ja transpordivahendite hankimisega seotud riigihangete tingimustesse sisse kohustuse kasutada teatud ulatuses metaankütust, sh biometaan kasutavaid sõidukeid. Sätestame, et transpordis tarvitavast gaasist oleks pool biogaas.	Majanduspoliitika	K		Eeldatavalt osaline rahastamine Euroopa Ühendamise Rahastust ja võimalik, et ka erasektorist. Riigieelarve kulu pole võimalik hetkel hinnata.						
14. Toetame heade ideede panekut ahvatlevasse vormi - soovime pakkuda rohkem tuge heale disainile, mis Eesti kauba ja ideede müüki parandaks.	Majanduspoliitika	K2		Toetatakse EL 2014+ vahenditest "Loomemajanduse arendamine, eelarve kokku 25,3 mln ELIR		0,00	0,00	0,00	0,00	
15. Alustame ulatuslike investeerimistoetustega soojus- ja elektrienergia tootmiseks kodude, koolide, haiglate ja muude avalike asutuste juures, finantsallikaks kasutades ennekõike CO2 kaubandusest saadavat tulu ning ühistulise panganduse jõudu, võimaldades kõigil Eesti kodanikel investeerimist Eestisse.	Majanduspoliitika	K2		EL 2014-2020 vahenditest toetatakse taastuvenergia edendamist kaugküttes, korterelamutes ja biokütuste tootmist. CO2 tuludest toetatakse eramute ja avaliku sektori hoonete (kavandamisel) energiasäästu.		0,00	0,00	0,00	0,00	

Erakond Eestimaa Rohelised valimisprogramm

Valmislubaduse täpne sõnastus	Erakonnapoolne lubaduse liigitus	Lubaduse iseloom (K - konkreetne tegevus; K1 - kulu ei kaasne; K2 - juba rahastatud või töösolev, D - dubleeriv, Ü - üldine seisukoht)	Analüüsi alused, mille alusel on hinnatud mõju	Kas analoogset asja juba viiakse ellu ja ettepanek sisuliselt dubleerib seda (kui jah, siis mida)	Lubaduse teostatavus (kas on kooskõlas kehtiva seadusandlusega)	Mõju VS eelarvepositsioonile 2016	Mõju VS eelarvepositsioonile 2017	Mõju VS eelarvepositsioonile 2018	Mõju VS eelarvepositsioonile 2019	Laiem majanduslik mõju (hindadele, tööhõivele)
16. Toetame loodust ja raha säästvat RailBaltic arendust: suuname selle olemasolevasse transpordikoridori, mis kulgeb Tallinna, Tartu ja Valga kaudu ning elektrifitseerime esimeses etapis raudtee kuni Tartuni. Teeme rahvusvahelist koostööd Tallinn-Helsingi tunneli rajamiseks, mis annab meie majandusele hoopis teised arenguvõimalused.	Majanduspoliitika	K	Rail Balticut juba arendatakse, trass ei lähe läbi Tartu. Mõju arvutustes toodud välja otsustatud Pärnu trassi mõju riigieelarvele. Lisaks on 4 aasta vahel jagatud raudtee elektrifitseerimine Tartuni maksumusega ca 45 mln.		Helsingi-Tallinn tunnelit valimisperioodil ei jõua ehitada, pigem eeltöö. Elektrifitseerimisest: elektrirongides ei ole esimest klassi. Selleks, et neid saata Tartu liinile, tuleks vähemalt osad istmed välja vahetada. Puudub ka vajalik kogus elektrironge, et seda suunda teenindada. Tartu teenindamine elektrirongide tähendaks nt Tallinn-Riispere liini teenindamise vajadust diiselrongidega.	-14,65	-16,95	-18,65	-28,85	
20. Toetame kohalikku ettevõtlust ja pakume väikeettevõtetele ja tulundusühistutele teadlaste ning leiutajate abi, laenugarantiid, kompaktsid ja teisaldatavaid väiketootmise tehnoloogiaid: väikekõõke, lihatööstusi, meiereisid, pagaritööstusi, nahatööstluse jm. töökodasid.	Majanduspoliitika	K2		Kapitali ligipääsu toetatakse EL 2014+ vahenditest "Laenude, tagatiste ja eksporditehingute kindlustuse väljastamine", eelarve kokku 95 mln EUR		0,00	0,00	0,00	0,00	
21. Toetame Eesti majanduse suuremat automatiseeritust, et ennetada töötajate puudusel võõrtööjõu vajadust ja sisserännet. Alustame ettevõtjate ja inseneride koolitusi robotiseerimise valdkonnas, loome ettevõtlust toetavad finantsinstrumendid tehnoloogisirdeks, alustame robotiseerimist propageerivate konkursside, telesaadete jms avalike kampaaniatega.	Majanduspoliitika	K2		Toetatakse EL 2014+ vahenditest "Ettevõtlusteadlikkus", eelarve kokku 18,4 mlne EUR; "Arenguvajaduste välja selgitamine ja ettevõtete arendustegevused", eelarve kokku 250 mln EUR.	Eeldab toetuse andmist tingimuste muutmist.	0,00	0,00	0,00	0,00	

Erakond Eestimaa Rohelised valimisprogramm

Valmislubaduse täpne sõnastus	Erakonnapoolne lubaduse liigitus	Lubaduse iseloom (K - konkreetne tegevus; K1 - kulu ei kaasne; K2 - juba rahastatud või töösolev, D - dubleeriv, Ü - üldine seisukoht)	Analüüsi alused, mille alusel on hinnatud mõju	Kas analoogset asja juba viiakse ellu ja ettepanek sisuliselt dubleerib seda (kui jah, siis mida)	Lubaduse teostatavus (kas on kooskõlas kehtiva seadusandlusega)	Mõju VS eelarvepositsioonile 2016	Mõju VS eelarvepositsioonile 2017	Mõju VS eelarvepositsioonile 2018	Mõju VS eelarvepositsioonile 2019	Laiem majanduslik mõju (hindadele, tööhõivele)
22. Alandame sammhaaval normaaltööaeg 40 tunnilt 32 tunnile nädalas palgataset alandamata, luues nii eeldusi efektiivsemaks tööajakasutuseks ja töövõime tagamiseks pikemateks aastateks.	Majanduspoliitika	K1	Kui alandada normaaltööaega 40 tunnilt 32 tunnile nädalas, siis peab töövõime tõesma st 32 tunniga peab saavutama 40 tunnise töövõime taseme. Ei too täiendavaid kulusid riigieelarvele, 0-eurot mõju.			0,00	0,00	0,00	0,00	
23. Uurime põhjalikult, kas ühistransport peaks olema tasuta ka mujal peale Tallinna. Kuid kindlasti vabastame ühistranspordi piletid, mida ettevõtted oma töötajatele soetavad, erisoodustusmaksust.	Majanduspoliitika	K	Mõju arutamiseks puuduvad hetkel algandmed	Tasuta ühistransport on vaid Tallinnas. Uurimine eeldatavalt kulusid kaasa ei too.						
24. Looma väike- ja keskmistele ettevõtetele suunatud e-riigi teenusena (vabatahtlikult kasutatav) raamatupidamiskeskonna, milles toimub automaatselt arvepidamine, maksude maksmine ja statistiline aruandlus nagu täna on olemas võimalus e-maksuametis kasutada eeltäidetud tuludeklaratsioone. Mõistes, et väikeettevõtete probleemiks on sageli kassavoo puudujääk, pakume võimaluse sellises arvelduskeskkonnas maksta riigimaksud makse tegemise hetkel, kuid käibemaksu maksmise kohustus tekiks sellest keskkonnast väljastatud arve laekumise hetkel.	Majanduspoliitika	K	MKMi hinnangul on arenduse maksumuseks ca 1 mln.			-0,50	-0,50	0,00	0,00	
26. Tallinn-Tartu maantee saab möödasaõidurajad - see on kiire ja ratsionaalne lahendus.	Majanduspoliitika	K	Maanteeameti hinnang: Mäo-Tartu 2+1 maksumus 160 mln.	Teemat piloteeritakse		-40,00	-40,00	-40,00	-40,00	

Erakond Eestimaa Rohelised valimisprogramm

Valmislubaduse täpne sõnastus	Erakonnapoolne lubaduse liigitus	Lubaduse iseloom (K - konkreetne tegevus; K1 - kulu ei kaasne; K2 - juba rahastatud või töösolev, D - dubleeriv, Ü - üldine seisukoht)	Analüüsi alused, mille alusel on hinnatud mõju	Kas analoogset asja juba viiakse ellu ja ettepanek sisuliselt dubleerib seda (kui jah, siis mida)	Lubaduse teostatavus (kas on kooskõlas kehtiva seadusandlusega)	Mõju VS eelarvepositsioonile 2016	Mõju VS eelarvepositsioonile 2017	Mõju VS eelarvepositsioonile 2018	Mõju VS eelarvepositsioonile 2019	Laiem majanduslik mõju (hindadele, tööhõivele)
1. Tõstame tulumaksuvaba miinimumi ning miinimumpalga vähemalt 500 euroni. Tulumaksu kuni 2% kasutamise otsustab maksumaksja soovi korral ise, toetades näiteks temale meelepärast MTÜd.	Majanduspoliitika	K	RM prognoos suvi14. Alampalk tõuseb niigi prognoosi järgi 2019.aastaks ca 500 eurole. Vastav üldise maksuvaba tulu sinnani tõstmine on järgmise sammuga: 2016 205€, 2017 280€, 2018 375€, 2019 500€.		Eeldab seadus(t)e muutmist.	-81	-213	-381	-598	Inflatsiooniline mõju. Maksuvaba miinimumi tõstmine 500 euroni omab ilmselt olulist positiivset mõju tööjõu pakkumisele ja nõudlusele madalapalgalises segmendis, samas kui negatiivne mõju hõivele miinimumpalga tõusust jääb ilmselt marginaalseks (kuna selle kompenseerib täielikult maksuvaba miinimumi tõus).
2. Vabastame ettevõtete kulutused haiguste ennetusele, tervishoiule, taastusravile, hambaravile ning (omaste)hooldusele erisoodustusmaksust.	Majanduspoliitika	K	Tervisekulude erisoodustuse alt välja arvamise mõju on ka SDE ja KE lubadustes.		Eeldab seadus(t)e muutmist.	-17	-17	-17	-17	
3. Alandame toidukauba ja kindlasti ka mahetoidu käibemaksu 10 protsendini.	Majanduspoliitika	K	Langetada KM soodusmääranani (9%)		Eeldab seadus(t)e muutmist.	-111,22	-114,89	-118,92	-123,08	
4. Füüsilisest isikust metsaomanikel tõstetakse aastane maksuvabastus metsatulult tasemele 5000 eurot, mis annab väikemetsaomanikule loodust säästva püsimetsamajanduse puhul maksuvaba lisasissetuleku kuni 416 eurot kuus.	Majanduspoliitika	K	vt ka SDE 2014.a FIDEK alusel oli metsamaterjali müügiga seotud 1310 juhtu. Mõju arvutamisel on eeldatud sarnast		Eeldab seadus(t)e muutmist.	-1,3	-1,3	-1,3	-1,3	
5. Vabastame ettevõtete kulutused ühistranspordile, jalgrattakasutusele ja töötajate majutusele erisoodustusmaksust.	Majanduspoliitika	K			Eeldab seadus(t)e muutmist.					
6. Teeme osalise tööajaga töötamise lihtsamaks - kaotame sotsiaalmaksu miinimumi nõude. Sotsiaalhüved ja -toetused, mis on seotud töötamisega, viiakse proportsiooni töökoormusega. Osalise koormusega töötamine ei tohi kaotada inimese kogu toetust.	Majanduspoliitika	K	RM prognoos suvi14. Sotsiaalmaksu miinimumkohustuse kaotamine FIEde ja tööandjate mõju arvestades (eeldatavalt riigi SM §6 ei muutu või omab neutraalset mõju).		Eeldab seadus(t)e muutmist.	-52	-56	-61	-71	Sotsiaalmaksu miinimumnõude kaotamine soodustab ilmselt osajaga töötamist.

Erakond Eestimaa Rohelised valimisprogramm

Valmislubaduse täpne sõnastus	Erakonnapoolne lubaduse liigitus	Lubaduse iseloom (K - konkreetne tegevus; K1 - kulu ei kaasne; K2 - juba rahastatud või töösolev, D - dubleeriv, Ü - üldine seisukoht)	Analüüsi alused, mille alusel on hinnatud mõju	Kas analoogset asja juba viiakse ellu ja ettepanek sisuliselt dubleerib seda (kui jah, siis mida)	Lubaduse teostatavus (kas on kooskõlas kehtiva seadusandlusega)	Mõju VS eelarvepositsioonile 2016	Mõju VS eelarvepositsioonile 2017	Mõju VS eelarvepositsioonile 2018	Mõju VS eelarvepositsioonile 2019	Laiem majanduslik mõju (hindadele, tööhõivele)
7. Vabastame ettevõtete kulutused töötajate tasemeõppele ja täiendõppele nii kodu- kui välismaal erisoodustumaksust!	Majanduspoliitika	K	Hariduskulud on juba teatud osas erisoodustuste alt välja arvatud		Eeldab seadus(t)e muutmist.					
8. Oleme nõus kaaluma sotsiaalmaksu lae kehtestamist viie keskmise palga tasemel, kuid ühtlasi on vaja sätestada, millistest toetustest-teenustest see inimene siis loobuma peab.	Majanduspoliitika	K	RM prognoos suvi14.		Eeldab seadus(t)e muutmist.	-23	-24	-26	-28	
9. Töötuskindlustusmaksu määr alaneb 1% võrra.	Majanduspoliitika	K	RM prognoos suvi14. Eeldatud on, et uus määr on 1.5% (1.0%+0.5%)		Eeldab seadus(t)e muutmist.	-52	-55	-59	-62	
10. Pakume ettevõtetele kaht tulumaksu maksmise võimalust. Esimene viis on sama, mis praegu - reinvesteeritud kasumilt makse ei maksta, väljamaksetelt üldine tulumaksumäär. Teine võimalus on fikseeritud 12% tulumaksumäär kogu kasumilt. Ettevõtte peab valima ühe või teise viisi ning seda muuta enam ei saa.	Majanduspoliitika	K	RM prognoos suvi14. Eeldades, et kõik valivad klassikalise süsteemi. Eeldus on veel, et 20% kasumist läheb peitu. 2016.a mõju on suurem kuna riigi dividendid on tavapärasest väiksemad ehk võrdlusbaas on madalam.		Eeldab seadus(t)e muutmist.	80	69	77	81	
3. Raamatute käibemaks peab olema 0%.	Kultuurielu	K	Kui kehtestada 0% KM määr raamatutele, töövihikutele, perioodikale, õnnematerialidele		Eeldab käibemaksu seaduse muutmist	-95,00	-100,00	-105,00	-110,00	Kerge inflatsiooni vähendava mõjuga.
6. Looma laiade volitustega riigiarhitekti ametikoha. Arhitektuur, ehitus ja muinsuskaitse on lai valdkond, mille reguleerimine on käesoleval ajal killustunud ning majandushuvide ja avaliku huvi pörkumisel andnud küsitavaid tagajärgi. Aitame igati kaasa rohelise mõttelaadi juurdumisele arhitektuuris ja ehituses. Eestist võiks saada rohelise arhitektuuri edendaja.	Kultuurielu	K								
8. Teeme kõik selleks, et Muusikaakadeemia saal saaks lõpuks valmis.	Kultuurielu	K	Hinnanguline kulu 9 miljonit eurot			-9,00	0,00	0,00	0,00	
12. Kultuuri rahastamiseks eraldatakse kindel osa riigi eelarvest ja vabastatakse kultuur hasartmängu-, tubaka- ja alkoholisõltuvusest.	Kultuurielu	K1	Mõju puudub, tuludest sõltuv kulu fikseeritakse eelarves ning seotakse lahti tuludest			0,00	0,00	0,00	0,00	

Erakond Eestimaa Rohelised valimisprogramm

Valmislubaduse täpne sõnastus	Erakonnapoolne lubaduse liigitus	Lubaduse iseloom (K - konkreetne tegevus; K1 - kulu ei kaasne; K2 - juba rahastatud või töösolev, D - dubleeriv, Ü - üldine seisukoht)	Analüüsi alused, mille alusel on hinnatud mõju	Kas analoogset asja juba viiakse ellu ja ettepanek sisuliselt dubleerib seda (kui jah, siis mida)	Lubaduse teostatavus (kas on kooskõlas kehtiva seadusandlusega)	Mõju VS eelarvepositsioonile 2016	Mõju VS eelarvepositsioonile 2017	Mõju VS eelarvepositsioonile 2018	Mõju VS eelarvepositsioonile 2019	Laiem majanduslik mõju (hindadele, tööhõivele)
1. Rakendame riikliku kodanikupalga, mis tagaks kõigile osalus- ja kindlustunde. Seda lisaks pensionitele ja emapalgale. Kodanikupalk asendaks eelkõige täiesti ebapiisavat lastetoetust ning toimetulekutoetust, mille taotlemine on täna töömahukas ja aeganõudev ning väärikut riivav.	Terve Eesti heaks	K	01.01.2013 oli Eesti rahvastikus Eesti kodakondsusega inimesi 1 121 789. Eeldus: kehtestame kodaniku palgaks kehtiva toimetulekutoetuse piiri 90 eurot. Makstakse 12 kuud.			-1 211,53	-1 211,53	-1 211,53	-1 211,53	Inflatsioonilise mõjuga.
7. Vabastame erisoodustusmaksust ravi, sealhulgas hambaravi ning taastusravi ja tõhusad haiguste ennetamise viisid. Rohelised on vastava eelnõu Riigikogule esitanud ja esitame seda niikaua, kuni see saab vastu võetud.	Terve Eesti heaks	K	Mõju pole võimalik hinnata, sest puuduvad andmed, palju ettevõtteid kulutavad raviteenustele ja haiguste ennetamisele.							
10. Toetusesaajast aktiivseks ühiskonna liikmeks.	Terve Eesti heaks	K2		Registreetitud töötutele osutatakse Töötukassa poolt aktiivseid tööturumeetmeid (2015.a eelarve kavandatud Tööhõiveprogrammis 2014-2015 33,01 mln eurot). EL 2014+ meede "aktiivsed tööturumeetmed puuetega inimestele 2014-2020" eelarve 142,62 mln eurot. EL meede "Lastehoiu ja puudega laste hoolekandeteenuste arendamine hoolduskoormuse		0,00	0,00	0,00	0,00	
1. Nn töövõimereform vaadatakse üle puuetega inimeste endi ning vastavate erialaspetsialistide - arstide, sotsiaaltöötajate, psühholoogide jt - otsese kaasamise ja palkamise läbi. Minimaalselt paberimäärimist-hindamist; rohkem ravi, konkreetse inimese vajadustest lähtuvat abi, väljaõpet, töö- ja elukoha kohandamist ning abivahendeid. Toetame sõidukite kohandamise ja elektriliste ratastoolide soodusrendi teenust, et vähendada invataksokasutamise vajadust.	Terve Eesti heaks	K2		EL 2014+ meede "Töövõime toetamise skeemi loomine ja juurutamine" 198,91 mln eurot, sh kaitstud too ja abivahendid 44,86 mln eurot.		0,00	0,00	0,00	0,00	

Erakond Eestimaa Rohelised valimisprogramm

Valmislubaduse täpne sõnastus	Erakonnapoolne lubaduse liigitus	Lubaduse iseloom (K - konkreetne tegevus; K1 - kulu ei kaasne; K2 - juba rahastatud või töösolev, D - dubleeriv, Ü - üldine seisukoht)	Analüüsi alused, mille alusel on hinnatud mõju	Kas analoogset asja juba viiakse ellu ja ettepanek sisuliselt dubleerib seda (kui jah, siis mida)	Lubaduse teostatavus (kas on kooskõlas kehtiva seadusandlusega)	Mõju VS eelarvepositsioonile 2016	Mõju VS eelarvepositsioonile 2017	Mõju VS eelarvepositsioonile 2018	Mõju VS eelarvepositsioonile 2019	Laiem majanduslik mõju (hindadele, tööhõivele)
2. Veebipõhine otselüli vabatahtliku ja abivajaja vahel Helpific ja muud nutikad lahendused nii Eestist kui välismaalt saavad arenguks vajaliku raha ja toetuse.	Terve Eesti heaks	K2		IT lahendusteks saab raha taotleda EL 2014 meetmest "Olemasolevate ja uute infosüsteemide nutikas arendamine. Analüüside, uuringute läbiviimine ning koostöövõrgustike töö ja koolitustegevuste läbiviimine." eelarve 98,57 mln eurot. Samuti on võimalik IT lahendusi teha valdkondlike meetmete alt. Lisaks saab Sotsiaalministeeriumi kaudu hartmängumaksust taotleda vahendeid vanurite, hoolekande-, puuetega inimeste, meditsiini ja pereprojektideks.		0,00	0,00	0,00	0,00	
4. On aeg individuaalseks lähenemiseks nii ümberõppes kui sotsiaaltöös. Oleme ühiskonnana tugevad ja kindlad, kui igale inimesele – olgu ta vana või noor, puudega või mitte, on olemas Eesti elu edendav töökoht. Loomes koos ettevõtjatega paindlikud võimalused enesetäienduseks ja uute oskuste omandamiseks juba enne töötuks jäämist, mitte pärast.	Terve Eesti heaks	K2		EL 2014+ tegevus "Täiskasvanute elanikonna kompetentsi arendamine" eelarve 51,4 eurot, sh 1.6.4 karjäärinõustamine, EL vahendid 5,2 mln eurot.		0,00	0,00	0,00	0,00	
11. Ettevõtete juhatuse liikmed saavad tagasi õiguse ennast töötuna arvele võtta, kui vastavat maksu enne tasutud on.	Terve Eesti heaks	K1	Mõju puudub			0,00	0,00	0,00	0,00	

Erakond Eestimaa Rohelised valimisprogramm

Valmislubaduse täpne sõnastus	Erakonnapoolne lubaduse liigitus	Lubaduse iseloom (K - konkreetne tegevus; K1 - kulu ei kaasne; K2 - juba rahastatud või töösolev, D - dubleeriv, Ü - üldine seisukoht)	Analüüsi alused, mille alusel on hinnatud mõju	Kas analoogset asja juba viiakse ellu ja ettepanek sisuliselt dubleerib seda (kui jah, siis mida)	Lubaduse teostatavus (kas on kooskõlas kehtiva seadusandlusega)	Mõju VS eelarvepositsioonile 2016	Mõju VS eelarvepositsioonile 2017	Mõju VS eelarvepositsioonile 2018	Mõju VS eelarvepositsioonile 2019	Laiem majanduslik mõju (hindadele, tööhõivele)
12. Muudame pensionilemineku paindlikuks, soodustades järkjärgulist töökoormuse vähendamist normtööaja lühendamisega, kuid säilitades pensioniarvestuse aastakoeffitsiendi vähemalt 1,0 tasemel.	Terve Eesti heaks	K	Kui eeldada, et muid tegureid ei muudeta, siis sisuliselt suurenevad uued väljaarvutatud I samba koeffitsiendid 2,5 korda (täpne kasv sõltub miinimumpalga ja keskmise sotsiaalmaksustatud palga suhtest). See tähendab, et pikas perspektiivis suurenevad I samba kulud umbes 100-130%. Eeldatud on, et baasosa osakaal on kauges tulevikus 50-60% I samba pensionist. 2016.a 3 332 165,33 eurot, 2017.a 4 617 417,61 eurot, 2018.a 4 861 116,89, 2019.a 5 092 751,84 eurot. Summade arvutamisel on aluseks võetud keskmised aastahinde väärtused, arvestades indeksi prognoose 2016-2019. Arvestuse aluseks on eeldus, et kõik 2013.a töötavad pensionäride,	Tehniliselt teostatav peale SKAIS2 rakendamist (2017)		-3,33	-3,33	-3,33	-3,33	
3. Seadusandluses tuleb selgelt eristada narkootikumid ja psühhoedeelsed ained.	Terve Eesti heaks	K2		Rahvastiku tervise arengukava valdkonna II tegevus "legaalsete narkootiliste ja psühhotroopsete ning ravimite turu vähendamine läbi kontrolltegevuse ja muude meetmete, eesmärgiga tõsta avastatud narkojuhtumite arvu ja kinnipeetud		0,00	0,00	0,00	0,00	

Erakond Eestimaa Rohelised valimisprogramm

Valmislubaduse täpne sõnastus	Erakonnapoolne lubaduse liigitus	Lubaduse iseloom (K - konkreetne tegevus; K1 - kulu ei kaasne; K2 - juba rahastatud või töösolev, D - dubleeriv, Ü - üldine seisukoht)	Analüüsi alused, mille alusel on hinnatud mõju	Kas analoogset asja juba viiakse ellu ja ettepanek sisuliselt dubleerib seda (kui jah, siis mida)	Lubaduse teostatavus (kas on kooskõlas kehtiva seadusandlusega)	Mõju VS eelarvepositsioonile 2016	Mõju VS eelarvepositsioonile 2017	Mõju VS eelarvepositsioonile 2018	Mõju VS eelarvepositsioonile 2019	Laiem majanduslik mõju (hindadele, tööhõivele)
6. Mistahes suuremahulise tegevuse käivitamise hetkeks peavad vajalikud loodushoiu- ja keskkonnakaitse meetmed olema juba arvesse võetud ja planeeritud. Keskkonnamõtjude hindamise protsess peab olema sõltumatu arendajast ja selle kulud finantseeritakse avaliku fondi vahenditest, millesse teevad sissemaksid arendajad.	Ehe loodus	K1	Kulu kaetak erasektorist.			0,00	0,00	0,00	0,00	
8. Kaitseme inimese kui ühe liigi elukeskkonda, väärtustades lisaks looduslikule ka sotsiaalset ja vaimset keskkonda. See puudutab muuhulgas ka inimeste tegevusest mõjutatud poollooduslike piirkondi ning inimese loodud tehiskeskkondi, näiteks hiied, miljööväärtuslikud alad jms. Leiame raha looduslike pühapaikade kaardistamiseks.	Ehe loodus	K2		EL 2014-2020 vahenditest toetatakse linnapiirkondade arengut, poollooduslike koosluste hooldamist. Teema on prioriteetne Looduskaitse arengukavas.		0,00	0,00	0,00	0,00	
10. Tühjaks ammendatud maardlad tuleb rekultiveerida võimalikult looduslähedaseks, maksimaalse elurikkuse taastamist silmas pidades.	Ehe loodus	K2	Maapõuseadus	Rekultiveerimise kohustus on kaevandamisloa omajatel.	Vajadusel seadusandluse täpsustamine	0,00	0,00	0,00	0,00	
2. Tagame, et meie leib ja leivakõrvane oleksid tervislikud ning toodetud looduse suhtes vastutustundlikult. Selleks toetame kohalikku väike- ja mahetootmist, sh lihtsustame väikestele õlle- ja veinitootjatele kehtivaid regulatsioone. Loome ulatusliku investeerimisabi ühistutele väiketootmise ja turustamise toetamiseks meetmetega, mis on suunatud tööviljakuse tõstmiseks väiketootmises ning ühistulise tegevuse arendamiseks.	Ehe loodus	K2		Mahepõllumajanduse (perioodi maht 92,2 mln eurot) ja väike ettevõtluse (30 mln eurot) toetamine - MAK 2014-2020 meetmed	Vajadusel seadusandluse muutmine	0,00	0,00	0,00	0,00	
4. On aeg tagada looduskaitseliste piirangute kompenseerimine eramaadel, sõltumata sellest, kas piirangud on kehtestatud Natura 2000 võrgustiku aladel või väljaspool seda. Kompensatsioonid tekitavad motivatsiooni majandada omandit looduskaitselistel eesmärkidel. Taastuks usaldus ja ka omanike huvi loodusväärtustest ametkondi teavitada.	Ehe loodus	K2		Maksti ja on kavas maksta Natura metsatoetust. Lisaks poollooduslike koosluste hooldamise toetused. Riigieelarve kulu ei ole võimalik hetkel hinnata.		0,00	0,00	0,00	0,00	

Erakond Eestimaa Rohelised valimisprogramm

Valmislubaduse täpne sõnastus	Erakonnapoolne lubaduse liigitus	Lubaduse iseloom (K - konkreetne tegevus; K1 - kulu ei kaasne; K2 - juba rahastatud või töösolev, D - dubleeriv, Ü - üldine seisukoht)	Analüüsi alused, mille alusel on hinnatud mõju	Kas analoogset asja juba viiakse ellu ja ettepanek sisuliselt dubleerib seda (kui jah, siis mida)	Lubaduse teostatavus (kas on kooskõlas kehtiva seadusandlusega)	Mõju VS eelarvepositsioonile 2016	Mõju VS eelarvepositsioonile 2017	Mõju VS eelarvepositsioonile 2018	Mõju VS eelarvepositsioonile 2019	Laiem majanduslik mõju (hindadele, tööhõivele)
6. Toodame osa elektrist ja soojusest kohapeal - päikesest, tuulest, biogaasist ning teistest taastuvenergia allikatest. Avame meetmed võsa, pilliroo ja heina laialdasemaks kasutuselevõtuks kohalikus energeetikas. Toetame elektri- ja soojuse hajussüsteemide loojaid ja kasutuselevõtjaid. Looma maale uusi töökohti energeetikasektoris.	Ehe loodus	K2		EL 2014-2020 vahenditest toetatakse taastuvenergia edendamist kaugküttes, korterelamutes ja biokütuste tootmist. CO2 tuludest toetatakse eramute ja avaliku sektori hoonete (kavandamisel) energiasäästu.		0,00	0,00	0,00	0,00	
10. Tagame riigi, sideoperaatorite ja kohaliku kogukonna koostöös kiire internetiühendus ja kaugtöö võimalus igas Eestimaa külas. Jätkame riigi investeeringuid, et kiire internetiühendus jõuaks kõigi soovijateni. Üksteisega ühenduses olemine ja kiire kommunikatsioon lisab uusi võimalusi ja lisaväärtusi.	Ehe loodus	K2		Kiire lairiba baasvõrgu ehitust rahastatakse struktuurivahenditest ja koostöös sideettevõtjatega saab kiire internet kättesaadavaks kõigile. Rahastamismaht 40 mln.	Teostatav	0,00	0,00	0,00	0,00	
1. Kehtestame päästjatele politseinikega võrdväärsed sotsiaalsed garantiid.	Turvaline riik	K2		Hetkel juba on sarnased garantiid		0,00	0,00	0,00	0,00	
3. On aeg asuda rahvusvaheliste konventsioonidega võetud kohustusi siseturvalisuse alal ka tegelikult täitma. Looma koheselt nn õlifondi, et osta varustus inimestele, kes suudavad likvideerida keskkonnakatastroofe merel ja rannikul. Ulatuslik merereostus on Eesti hädaolukordade analüüsi kohaselt oht nr 1.	Turvaline riik	K1	Fondivahenditest kaetakse kõik väljaminekud.			0,00	0,00	0,00	0,00	
4. Tõstame politseiniku, päästja ja piirivalvuri elukutse taas au sisse, luues haridusel, kogemustel ning isikuomadustel põhineva karjäärimudeli.	Turvaline riik	K1	Täiendavat kulu ei kaasne. Palgafondi ümberkujundamine.			0,00	0,00	0,00	0,00	
6. Võtame VEB-fondi asjadel salastatuse pitseri maha. Rahvas peab teadma oma "kangelasi"! Nii võtame ka pahatahtlikelt välisjõududelt väljapressimise - ja manipuleerimisvõimaluse	Turvaline riik	K1	Kulusid ei kaasne.			0,00	0,00	0,00	0,00	

Erakond Eestimaa Rohelised valimisprogramm

Valmislubaduse täpne sõnastus	Erakonnapoolne lubaduse liigitus	Lubaduse iseloom (K - konkreetne tegevus; K1 - kulu ei kaasne; K2 - juba rahastatud või töösolev, D - dubleeriv, Ü - üldine seisukoht)	Analüüsi alused, mille alusel on hinnatud mõju	Kas analoogset asja juba viiakse ellu ja ettepanek sisuliselt dubleerib seda (kui jah, siis mida)	Lubaduse teostatavus (kas on kooskõlas kehtiva seadusandlusega)	Mõju VS eelarvepositsioonile 2016	Mõju VS eelarvepositsioonile 2017	Mõju VS eelarvepositsioonile 2018	Mõju VS eelarvepositsioonile 2019	Laiem majanduslik mõju (hindadele, tööhõivele)
4. Toetame ja nõume ajateenistusele ning reservarmeele tugineva riigikaitseüsteemi säilitamist, tugevdamist ja arendamist. Elukutseline osa kaitseväest peab olema üldise kaitsevõimekuse lahutamatu, kuid mitte esmatähtis osa. Viime sisse asendusteenistuse võimaluse, kus lisaks relvakasutusoskusele ja füüsilise võimekuse parandamisele õpetatakse esmaabi andmist, puudega inimeste abistamist, haigete hooldamist ja tegutsemist tsiviilkaitstes, looduskatastroofide ning	Kaitstud Eesti	K1	Täiendavat kulu ei kaasne	Asendusteenistus on juba võimalik.	Sarnase poliitika jätkamine	0,00	0,00	0,00	0,00	
4. Eesti välismajanduspoliitika peab praktilisel tasemel toetama Eesti ettevõtete pääsemist välisturgudele.	Välispoliitika	K	Ühe majandusdiplomaadi kulu aastas 80000* eeldusega 10 saatkkonda			-0,80	-0,80	-0,80	-0,80	